INFLUENȚA MANAGEMENTULUI RELAȚIILOR INTERPERSONALE ÎN CLASĂ ASUPRA STĂRII DE BINE A ELEVILOR

Ana POTÎNG

CZU: 37.015.3:316.47

The article addresses the issue of student well-being management in school, which is generally known but not fully identified. That is why we complement a research with practical and contextualized accents, more complex of the influence of interpersonal relationship management in the classroom on the well-being of students, developing a more accurate view of this issue from the perspective of students, parents and teachers.

Promovarea stării de bine în școală este o temă care trezește tot mai mult interes în spațiul public, îndeosebi între cei interesați de promovarea unui act educațional de calitate, un învățământ care pune în prim-plan oamenii și relațiile dintre dânșii. Școala este începutul tuturor începuturilor, aici elevii merg pentru a acumula cunoștințe și a forma relații de prietenii. Ca orice instituție, și școala se caracterizează printr-o anumită cultură instituțională și printr-un anumit climat instituțional. Specificul lor depinde, în mare măsură, de relațiile care se stabilesc între membrii colectivului. Oamenii trăiesc și interacționează în cadrul instituțiilor [1, p.19].

„Starea de bine” este un termen frecvent utilizat, dar inconsistent definit. Analiza sistematică a literaturii a arătat că definiția stării de bine este variabilă. Ea a fost studiată într-o gamă largă de discipline, grupe de vârstă, culturi, comunități și țări, rezultând o mare varietate de definiții, care face dificilă compararea concluziilor [2, p.4].

Ca noțiune psihologică, managementul vizează conducerea comportamentelor umane, a resurselor interne și a relațiilor interumane. Funcțiile managementului pedagogic reflectă trăsăturile calitative distincte ale activității psihosociale de conducere globală-optimă-strategică a sistemului și a procesului de învățământ. Managementul relațiilor interpersonale studiate de noi vizează relațiile din școală dintre elevi, dar și elevi–profesori, elevi–manageri, elevi–personal nondidactic și se referă la acțiunile pedagogice de diagnosticare-proiectare-organizare și evaluare a procesului de relaționare din cadrul școlii.

Obiectul cercetării îl constituie influenţa managementului relaţiilor interpersonale în clasă asupra stării de bine a elevilor, iar scopul – determinarea influenţei managementului relaţiilor interpersonale în clasă asupra stării de bine a elevilor. Ca ipoteză am presupus că relaţiile interpersonale de grup influenţează starea de bine a elevilor. Obiectivele cerecetării au inclus analiza reperelor teoretice ale stării de bine şi relaţiilor interpersonale a elevilor; identificarea particularităţilor stării de bine a elevilor la școală; determinarea nivelului și a factorilor care influențează starea de bine a elevilor; stabilirea interdependenței dintre relaţiile interpersonale și starea de bine a elevilor.

Mielu Zlate definește relațiile interpersonale ca legături psihologice, conștiente și directe între oameni. Omul ca individ există numai în măsura în care există relațiile sale – fie ele mai mult sau mai puțin profunde, mai mult sau mai puțin artificiale, mai mult sau mai puțin stabile. Credem că celebrul filosof M. Buber avea dreptate atunci când afirma faptul că „la început a fost relația” [1, p.12]. Relațiile interpersonale dintre elevi devin și se observă din ce în ce mai tensionate, mai conflictuale. Elevii mici își formează greu niște relații trainice și de lungă durată. Întâmpină greutăți în a rezolva un conflict prin comunicare. Structura clasei de elevi, ca grup socioeducativ, este definită de interrelațiile ce se constituie între membrii ce o compun, iar relațiile dintre membri sunt de următoarele tipuri:

- *relații de comunicare*, manifestate în schimbul de idei, păreri, convingeri, concepții și în rezolvarea unor probleme, fapt care favorizează coeziunea grupului;
- *relații de cunoaștere și intercunoaștere* a trăsăturilor de voință și caracter, a comportamentului;
- *relații afectiv-simpatice* de preferință, de respingere sau de indiferență, care pot stimula sau perturba starea de spirit și randamentul grupului;
- *relațiile de influențare,* clasa de elevi ca un univers socio-relațional complex dezvoltă o varietate de relații și interacțiuni din care elevul deprinde o serie de norme și valori pe care le dezvoltă pe termen lung.
- *relații de cooperare*, bazate pe coordonarea eforturilor în vederea realizării unui efectiv comun;

- *relații de competiție*, bazate pe rivalitatea partenerilor în atingerea unei ținte individuale;
- *relații de conflict*, bazate pe opoziția mutuală a partenerilor raportată la un scop indivizibil;
- *relații de coacțiune*: când fiecare lucrează în prezența celorlalți, fără însă a se interesa de conținutul muncii acestora [3, p.29-30].

În scopul verificării ipotezei, am elaborat, aplicat și am prelucrat două chestionare prin care ne-am propus să evaluăm starea de bine a elevilor la școală. La fel, am realizat și un program formativ de eficientizare a managementului relațiilor interpersonale, care influențează starea de bine a elevilor în cadrul școlii. Programul psihopedagogic de prevenire și diminuare a stărilor conflictuale dintre elevi a urmărit: înțelegerea, diminuarea și/sau înlăturarea stărilor conflictuale și a stărilor tensionale; crearea unui climat cooperant și relaxant; crearea unor condiții stimulative pentru comunicare; dezvoltarea încrederii în sine, în forțele proprii și optimizarea imaginii de sine a copilului. Programul s-a desfășurat pe parcursul anului de studii 2019-2020.

Beneficiarii programului au fost 26 de elevi cu vârsta cuprinsă între 7-8 ani – 11 fete și 15 băieți.

Printre rezultatele și constatările-cheie în urma programului de formare, evidențiem: formarea/dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din perspectiva facilitării relațiilor interpersonale și a stării de bine la elevi (două seminare, ședințe pedagogice, mentorat de grup); formarea părinților în vederea facilitării stării de bine la copii; (ședințe de grup, ședințe individuale); dezvoltarea abilităţilor de relaționare la elevi (program formativ creat din 9 lecții).

În concluzie, putem menționa faptul că scopul și obiectivele cercetării au fost realizate cu succes. Ipoteza de cercetare a fost confirmată. Am avut parte de niște elevi deosebiți, bine crescuți și pregătiți de școală. Părinți deschiși spre comunicare și colaborare și de o școală minunată cu condiții care corespund aşteptărilor. Încă o dată ne-am convins că școala și anii petrecuți în școală rămân în viața fiecărui om ca o arhivă a amintirilor, iar rolul cadrelor didactice este de a face ca aceste amintiri să fie cât mai colorate și mai deosebite, cu impact benefic pentru viitorul copilului. Printre recomandările principale, în vederea asigurării unui management eficient al stării de bine a elevilor în școală și acasă, enunțăm:

Pentru părinți:

• Fiți la curent cu cine prietenește copilul și cu cine interacționează zilnic.

• Discutați zilnic despre relațiile lui cu colegii de clasă.

• Lăudați-l pentru succesele obținute.

Pentru învățători (profesori):

• Întrebați zilnic cum se simt elevii dumneavoastră.

• Creați condiții plăcute în sala de clasă.

• Fiți cât mai aproape de elevi.

Referințe:

1. ALBU, G. *Relațiile interpersonale. Aspecte instituționale, psihologice și formativ-educative.* Iași: Institutul European, 2013. 341 p.
2. BELDEAN-GALEA, I., SANDU, P., MIREȘTEAN, I.M. *Evaluarea stării de bine a copilului în școală.* București, 2009. 29 p.
3. MILCU, M. *Psihologia relațiilor interpersonale.* Iași: Polirom, 2005. 226 p.

Recomandat
Victoria GORAȘ-POSTICĂ, dr. hab., prof. univ.